

Nõukogude põllumajanduse praktikas on viimastel aastatel laialdaselt kasutamisele võetud uus agrotehniline võte — kartuli, kõõgililja ja mõnede tehniliste kultuuride pesaskasvatamine.

1951. aastal kasvasid juba tuhanded kolhoosid kartulit ruutpesiti meetodil, millega saavutati 19—75 ts enamsaaki ha kohta. Seejuures kulutati inimtööjõudu hektaari kohta tunduvalt vähem kui hariliku kasvatamisviisi juures. Niisugused tulemused on seletatavad sellega, et kartuli ruutpesiti kasvatamisel toimub harimine kahes suunas, mis võimaldab harimistööd maksimaalselt mehhaniseerida. Tööde ulatuslik mehhaniseerimine võimaldab omakorda õigeaegselt läbi viia hooldamistööd, mis loob kartuli arenemiseks ja kasvuks soodsad tingimused. Tööjõukulu kartuli ruutpesiti kasvatamisel on oleneb tööorganiseerimisest ja kasutatavatest masinatest ning tööriistadest.

1951. aastal rakendati Eesti NSV-s kartuli ruutpesiti kasvatamist ainult üksikutes kolhoosides väikestel katsepindadel. Igal pool andis kartuli ruutpesiti kasvatamine paremaid tulemusi kui tavalist viisi kasvatamine, kusjuures märgatavalt hoiti kokku ka inimtööjõudu.

Räpina rajooni J. V. Stalini nimelises kolhoosis pandi 1951. aastal kartul ruutpesiti maha 0,5-hektaarilisel pindalal brigadir Bernhard Aruste juhtimisel. Kasvatati sorti «Frühbote». Maa-erleef oli tasane, mullaks keskmise raskusega savi-liiv huumuskihiga umbes 20—30 sm, väheste leetumistunnustega, nõrgalt hapukas, põhjavesi keskmis-

selt 1 m sügavusel. Eelviljaks oli oder.

Maa künsti sügisel eelkoorijaga varustatud adraga 23—25 sm sügavuselt. Künd toimus traktori jõul. Varakevadel viidi läbi äestamine, millele järgnes korduskünd 16—18 sm sügavuselt. Korduskünni alla anti ha kohta 20 tonni sõnnikut. Hektaarile anti 200 kg superfosfaati ja 120 kg kaalisoola. Mineraalväetised külvati vagudele laialt-külvis. Kartul pandi maha 25. mail. Mahapanemiseks aeti vaod alguses ühes suunas ja siis rist-suunas hobumuldajaga. Mugulad pandi maha vagude ristumiskohtadesse, 2 mugulat pesasse, 10 sm kaugusele üksteisest. Pesade vahekaugused olid 60×60 sm. Mugulad olid eelidandamata, raskusega 50—70 grammi. Pesasse väetisi ei antud. Mugulate mullaga katmine toimus hobumuldajaga ühes suunas (katte paksus 3—5 sm). Tärnanud kartuleid äestati kergete äketega; 7 päeva pärast äestamist toimus esimene muldamine. Hiljem korrati muldamist kolmel korral 7—9 päeva järgi. Mullati kahes suunas: üks kord ühtpidi, teine kord teistpidi. Sellise harimise tulemusel umbrohtu kartulipõllul ei esinenud. Muud hooldamistööd kartulite juures läbi ei viidud. Ruutpesiti mahapandud kartuli õitsemine algas 5—7 päeva varem kui teistel põldudel. Kontrollides mugulate arenemist selgus, et need olid kasvanud üks nädal varem täis kui harilikult mahapandud kartulil.

Kartul koristati 25. septembril hobu-kartulivõtmismasinaga. Koristamisel ilmnas, et masin ei viska kartuleid nii hästi maa

peale laiali kui hariliku viisi juures. Selle vältimiseks kõrvaldasid kolhoosnikud kartulipealset käsitsikittumise teel (õigem oleks ölnud niita). Põld oli täiesti umbrohupuhas, samal ajal kui teised põllud olid võrdlemisi umbrohtunud.

Saagi arvestamisel selgus, et ruutpesiti mahapandud kartulist saadi 180,6 ts ja harilikul viisil mahapandud kartulist 120,4 ts hektaarilt. Seega oli enamsaak 60,2 ts ha kohta. Kartulimugulad olid terved, ei esinenud mingisuguseid haigusi.

Kartuli kasvatamisel harilikul viisil kulutas kolhoos ha kohta 80 inimeetööpäeva, ruutpesiti kasvatamise juures kulus neid tööpäevi 1/3 võrra vähem.

Analüüsidest Räpina rajooni J. V. Stalini nimelise kolhoosi katset kartuli ruutpesiti kasvatamisel, selgub, et mainitud meetod omab ilmseid paremusi, kuna saak oli hariliku kasvatamisega võrreldes tunduvalt suurem ning hooldamistööd lihtsamad. Toetudes möödunud aasta kogemustele pannakse J. V. Stalini nimelises kolhoosis 1952. aastal kartuleid ruutpesiti maha suurtel pindaladel, sest kolhoosnikud on kindlalt veendunud selle meetodi paremuses.

Arvestades kartuli ruutpesiti kasvatamise suurt kasulikkust, tuleb seda eesrindlikku meetodit laialdaselt rakendada kõigis kolhoosides. Agronoomide kohuseks on teha ulatuslikku propagandat kartuli ruutpesiti kasvatamise kasulikkusest ja organiseerida selle võtte rakendamist juba käesoleval kevadel.

A. VAIGLA,
Räpina Aiandustehnikumi
õpetaja